

Belangrijkste feiten en trends alcohol 2016

Uitkomsten onderzoeken in het kader van de evaluatie van de Drank- en Horecawet

Nieuwe richtlijn alcohol van de Gezondheidsraad

“Drink geen alcohol of in ieder geval niet meer dan één glas per dag”

Drinkgedrag volwassenen

Een derde van de Nederlanders van 18 jaar of ouder voldeed in 2015 niet aan de nieuwe norm van de Gezondheidsraad om geen dan wel maximaal 1 glas alcohol per dag te drinken.

Eén op de tien volwassenen viel in 2015 in de categorie zware drinker (mannen die minstens één keer per week 6 of meer glazen alcohol per dag drinken of vrouwen 4 glazen of meer per dag).

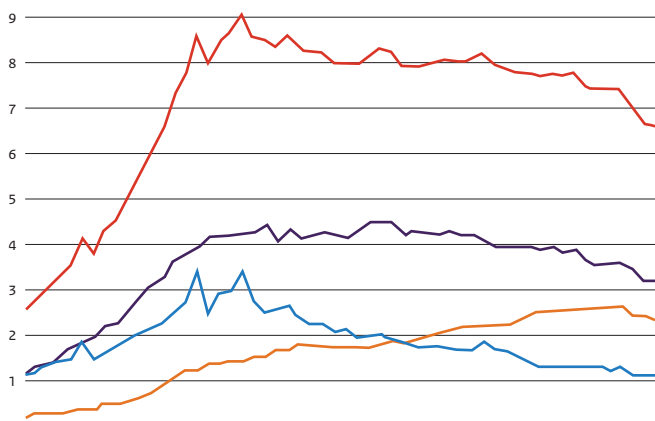
Bron: Jaarbericht NDM 2016, Trimbos-instituut, 2016

Gemiddeld aantal glazen alcohol per dag per alcohol-consument van 18 jaar of ouder

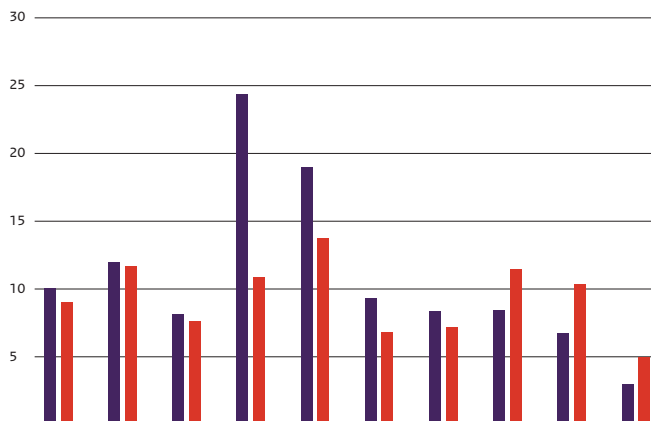
Bron: Jaarbericht NDM 2016, Trimbos-instituut, 2016

Alcoholconsumptie per Nederlander (inclusief kinderen en niet-drinkers) in liters pure alcohol (1960-2015)

Bier Wijn Gedistilleerd Totaal

Zware drinkers en overmatige drinkers naar geslacht en leeftijd onder mensen (>18 jaar)

Zware drinkers Overmatige drinkers

Maatschappelijke kosten-baten analyse van beleidsmaatregelen

Het RIVM berekende de kosten en baten van een drietal beleidsmaatregelen:

Verhoging van accijnzen

WELVAARTSEFFECT

14-20
miljard euro

Bij een verhoging van 50 % in 50 jaar

Reductie van verkooppunten

WELVAARTSEFFECT

3-5
miljard euro

Bij een beperking van 10%

Totaal verbod alcoholreclame

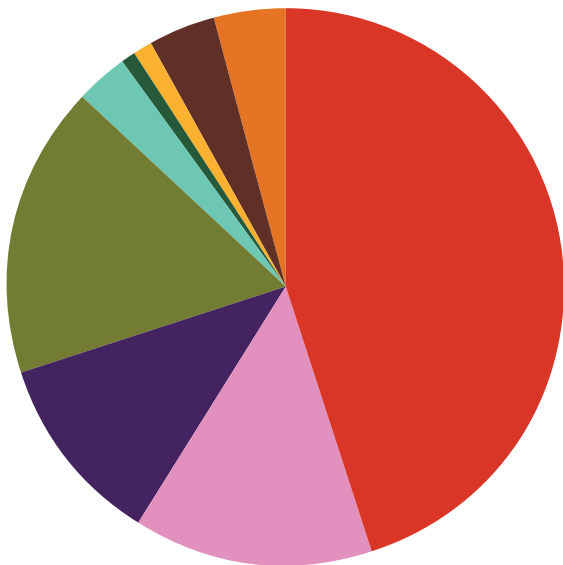
WELVAARTSEFFECT

circa 7
miljard euro

Zwak wetenschappelijk bewijs hiervoor

Verslavingszorg

De alcoholproblematiek is in Nederland verantwoordelijk voor bijna de helft van de primaire hulpvragen in de verslavingszorg (45%) en alcoholverslaafden zijn hiermee veruit de grootste groep in de verslavingszorg.

Alcohol 45%
Opiaten 14%
Cocaine 11%
Cannabis 17%
Amfetamine 3%
Medicijnen 1%
GHB 1%
Gokken 4%
Overig 4%
Ecstasy 0%

Bron: Kerncijfers Verslavingszorg 2015. LADIS, Stichting IVZ

Alcohol kost de samenleving jaarlijks 2,3 -2,9 miljard euro (RIVM)

Vroegtijdig overlijden

2122
MILJOEN EURO

Productiviteitsverlies

1929
MILJOEN EURO

Politie en Justitie

1501
MILJOEN EURO

Verlies kwaliteit van leven

1059
MILJOEN EURO

Verkeersongevallen

1039
MILJOEN EURO

Zorgkosten

425
MILJOEN EURO

Studievertraging

69
MILJOEN EURO

Overheid

20
MILJOEN EURO

Kosten € 8.164.000.000

Geluksgevoel

3800
MILJOEN EURO

Accijnzen

1040
MILJOEN EURO

Producentensurplus

700
MILJOEN EURO

Baten € 5.540.000.000

Bron: Maatschappelijke kosten-baten analyse van beleidsmaatregelen om alcoholgebruik te verminderen, RIVM, 2016.

Jongeren

Startleeftijd eerste gebruik scholieren van 12 t/m 16 jaar omhoog in 2015:

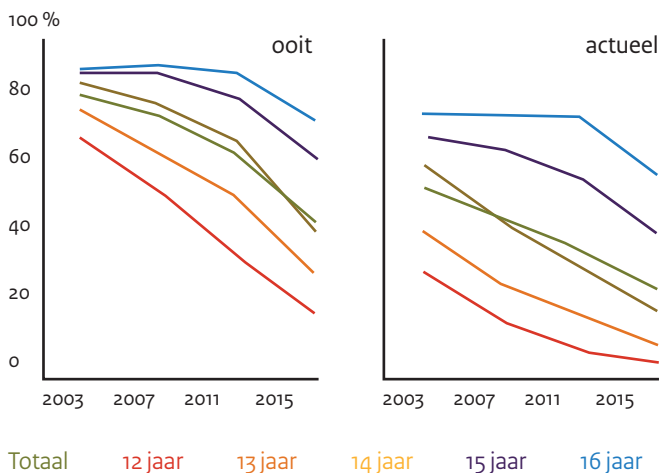
13,2 jaar
(2003: 12 jaar)

Aantal scholieren (12 - 16 jaar) dat ooit alcohol heeft gedronken neemt af

In 2015 zijn 931 jongeren onder de 18 jaar in het ziekenhuis behandeld door een kinderarts als gevolg van alcoholgebruik. In 74 % van de gevallen ging het om een alcoholvergiftiging;
691 jongeren

Trends in gebruik van alcohol naar leeftijd, vanaf 2003

Bron: Jeugd en Riskant gedrag 2016, Peilstationsonderzoek, Trimbos-instituut, 2016

In 2015 bij 15 en 16 jarigen ook een significante

Daling in gebruik

Binge drinken onder scholieren neemt af

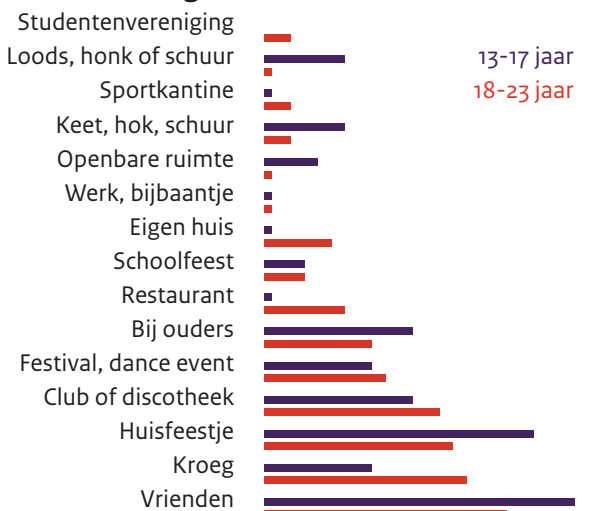
In 2015 heeft **18% van de scholieren** in de maand voorafgaand aan het onderzoek weleens 5 glazen of meer bij één gelegenheid gedronken. (2003: 42 % van de jongens en 38 % van de meisjes)

Binge drinken onverminderd hoog bij jongeren die de afgelopen maand alcohol hebben gedronken

72% van de jongens
67% van de meisjes

Bron: Jeugd en Riskant gedrag 2016, Peilstationsonderzoek, Trimbos-instituut, 2016

Totale alcoholconsumptie door jongeren verdeeld naar setting

Bron: Onderzoek Drinkgedrag Jongeren, Youngworks, 2016

Kennis over de schadelijke gevolgen

De schadelijke gevolgen van alcoholconsumptie op de gezondheid worden onderschat. Bekende risico's zijn die voor de lever en hersenschade. Het risico op bijvoorbeeld kanker is minder bekend.

Bron: Beleidsverkenning Kennisniveau schadelijkheid van alcohol, GfK, 2016

NIX18

93% van de ouders en jongeren is bekend met het begrip NIX18.

Ten tijde van de NIX18 campagne zijn steeds meer Nederlanders het normaal gaan vinden dat jongeren niet roken en drinken voor hun 18de. Dat geldt vooral voor jongeren en ouders (+ 7% sinds start campagne eind 2013).

Van de ouders staat 62% positief tegenover de afspraak, van de jongeren 48%. 37% van de jongeren geeft aan de afspraak ook daadwerkelijk te maken met hun ouders (stijging van 16% sinds start campagne).

62% **48%**

Toezicht op DHW door gemeente

Gemeenten treden meer op wanneer verstrekkers zich niet aan de wet houden. Het aantal geldboetes en bestuurlijke waarschuwingen neemt flink toe. Ook worden er meer straffen aan jongeren opgelegd (boete, waarschuwing, HALT-straf).

+806%

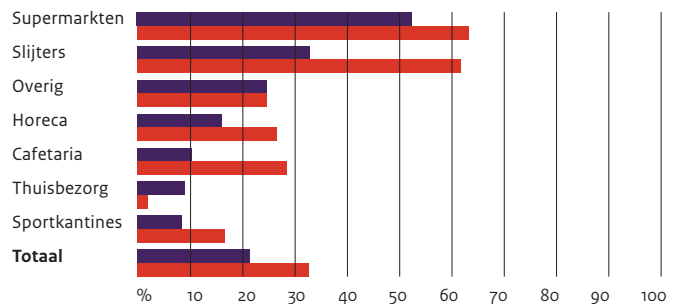
+124%

+611%

2015 ten opzichte van 2013. Bron: Zicht op toezicht. Onderzoek stand van zaken lokaal toezicht naleving DHW, IntraVal, 2016.

Naleving leeftijdsgrens alcohol is verbeterd

Bron: Nuchter Kenniscentrum Leeftijdsgrenzen, 2016

2015 2016

90% van de 14/15-jarigen en 16/17-jarigen die het afgelopen jaar dronken, koopt nooit alcohol voor zichzelf maar krijgt dat met name van (oudere) vrienden en/of hun ouders.

Het aantal **14/15-jarigen** dat wel eens alcoholhoudende dranken koopt is gedaald van 9% (2011) naar 1% (2015). Bij **16/17-jarigen** is dit gedaald van 78% naar 10%.

Bron: Onderzoek Kooppogingen alcohol door jongeren, IntraVal, 2015